

Warszawa, 10 sierpnia 2016 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

IX.517.1048.2016.ED

ZSS.422.20.2016.KT

**Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny**

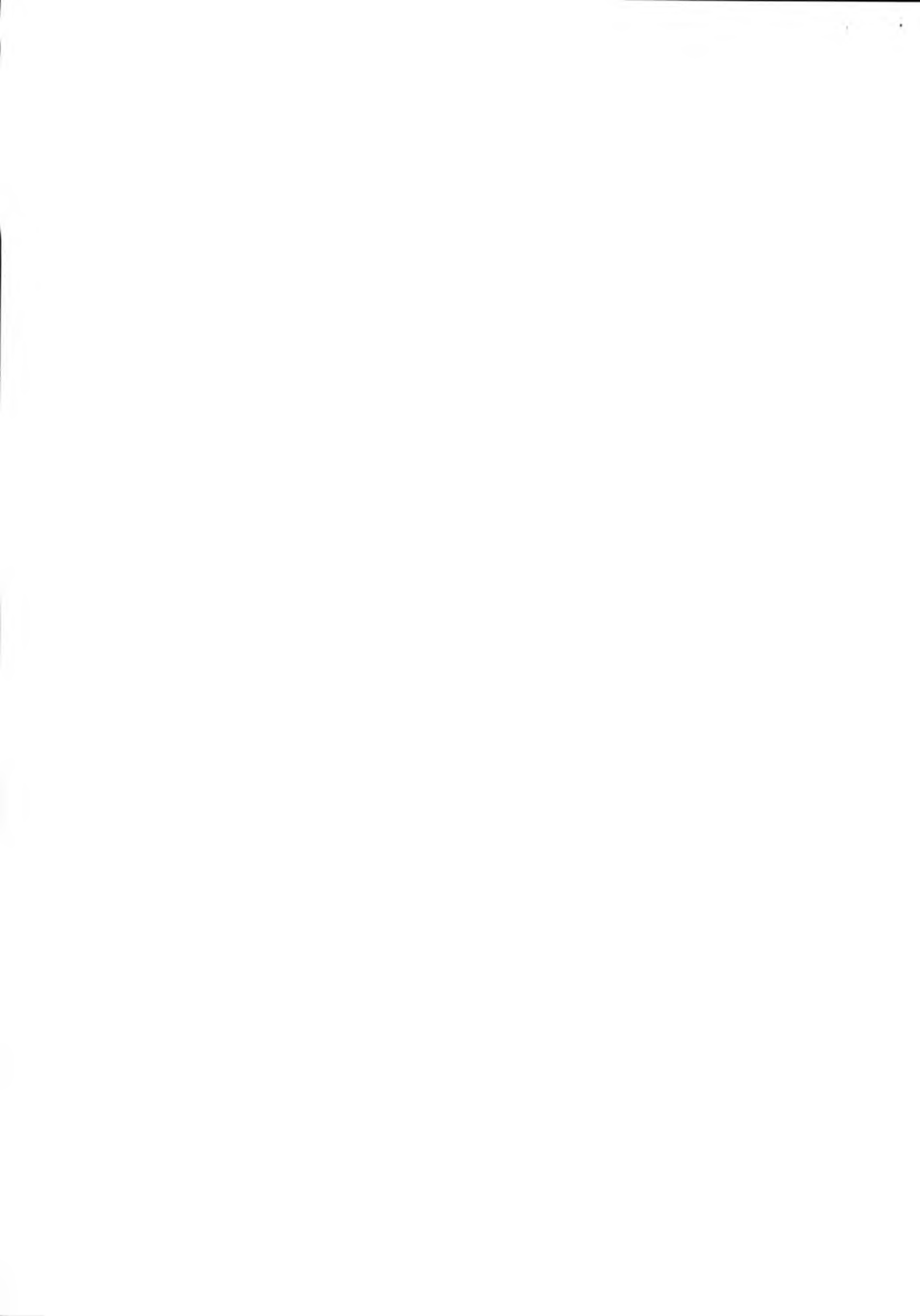
Szanowny Panie Ministrze,

bardzo dziękujemy za udzielenie odpowiedzi na nasze wspólne wystąpienie odnoszące się do wykorzystania Systemu Dozoru Elektronicznego wobec osób skazywanych z art. 209 k.k. Pragniemy jednak ponownie zwrócić się do Pana Ministra w przedmiotowej kwestii, odnosząc się do treści pisma z dnia 30 maja 2016 r. (l.dz. DWOiP-V-072-2/16).

Na wstępie zapewniamy, że naszą intencją nie było obniżenie zagrożenia wymiaru kary pozbawienia wolności, określonej w art. 209 k.k. Uważamy natomiast, iż zasadnym byłoby stworzenie możliwości prawnych do odbywania w Systemie Dozoru Elektronicznego (dalej SDE) kary pozbawienia wolności za niealimentację, także gdy przekracza ona jeden rok, a spełnione są łącznie pozostałe warunki do udzielenia zgody na odbywanie kary w SDE, określone w art. 431a § 1 pkt 1-5 k.k.w. Wydaje się, że wystarczające jest zatem wprowadzenie wyłączenia i wskazanie, że ograniczenie z art. 431a § 1 pkt 1 k.k.w. nie stosuje się do skazanych z art. 209 k.k. Taka niewielka zmiana obecnie obowiązujących uregulowań prawnych nie wpłynie naszym zdaniem

26 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

negatywnie na spójność systemu prawa karnego materialnego, a pozwoli na realną możliwość przeprowadzenia egzekucji alimentów przez komorników, gdyż osoba odbywająca karę w SDE może faktycznie wykonywać pracę odpłatną, a system pozwala monitorować czy skazany jest w pracy. Dodatkowo będzie to sprzyjać zmniejszeniu liczby osób osadzanych w jednostkach penitencjarnych, do czego powinno się dążyć poprzez różnego rodzaju rozwiązania prawne i ich praktyczne zastosowanie. Umieszczenie w jednostce penitencjarnej osoby skazanej wyłącznie za niepłacenie alimentów nie sprzyja spłacaniu zobowiązań na rzecz własnych dzieci, a dodatkowo obciąża kosztami utrzymania więźnia Skarb Państwa. Miesięczne odbywanie kary w SDE jest nieporównywalnie tańsze niż pobyt skazanego w zakładzie karnym.

Naszym zdaniem, ale także wszystkich członków Zespołu do Spraw Alimentów, powołanego wspólnie przez obie kierowane przez nas instytucje, warto podejmować wszelkie działania legislacyjne, jak i wprowadzać rozwiązania praktyczne, które przysłużą się większej ściągłości zobowiązań alimentacyjnych. Zapewne stworzenie ram prawnych dla wykonywania w SDE kary pozbawienia wolności orzeczonej w związku z popełnieniem przestępstwa, o którym mowa w art. 209 k.k., także jeśli jej wymiar przekracza jeden rok, wpisałoby się w takie działania.

Obecnie poziom zadłużenia alimentacyjnego w Polsce wynosi około 10 mld zł. Stąd cieszy fakt, że Minister Rodziny Pracy i Polityki Społecznej pozytywnie odniosła się do naszego postulatu i we wrześniu rozpocznie kampanię społeczną poświęconą zagadnieniu alimentacji. Ponieważ problem jest złożony i nie rozwiązany od lat, zaś niepłacenie alimentów należy uznać za formę przemocy ekonomicznej, jesteśmy przekonani, że także realizacja przedstawionego Panu Ministrowi postulatu przyczyniłaby się do poprawy sytuacji dzieci, których jeden z rodziców uchyla się od uiszczania na ich rzecz zobowiązań finansowych. W przypadku osób pozbawionych wolności powodem takiego stanu rzeczy jest bowiem często brak zatrudnienia odpłatnego. Doceniamy, że Pan Minister czyni starania by ten stan poprawić, realizując Ministerialny Program Pracy Więźniów, niemniej jednak liczba osób pracujących odpłatnie w zakładach karnych wynosi obecnie nieco ponad 10 tys. osadzonych, na blisko 71 tys. osób pozbawionych wolności. Przy czym, jak podał nam Centralny Zarząd Służby Więziennej, około 3 tys. osób to skazani z art. 209 k.k., którzy faktycznie przebywają w zakładach karnych.

Pan Minister Patryk Jaki poinformował, że w 2015 r. tylko 50 osób zostało skazanych z art. 209 k.k. na bezwzględną karę pozbawienia wolności. Przytoczone powyżej dane wskazują jednak, że liczba skazanych, przebywających aktualnie w jednostkach penitencjarnych, nie jest już tak mała. Poza tym, tak ważne zagadnienie przekłada się bezpośrednio na lepszy byt dziecka, któremu należą się alimenty i zwiększenie jego szans życiowych. Warto w naszym przekonaniu, podejmować wszelkie działania, które przysłużą się zatrzymaniu lawinowego wzrostu długu alimentacyjnego w Polsce. Jedynie zaangażowanie nas wszystkich w działania służące rozwiązaniu problemu niealimentacji może przynieść oczekiwane efekty. Przy kampanii społecznej, którą poprowadzi od września 2016 r. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, aktywność Pana Ministra byłaby bardzo ważna. Umożliwienie wszystkim skazanym na karę pozbawienia wolności z art. 209 k.k. wykonywania pracy zarobkowej w związku z odbywaniem kary w SDE, wpisaloby się w całość aktywności jaka musi zostać podjęta, aby doprowadzić do zmiany obecnego stanu rzeczy. Ten zaś bez wątpienia można określić jako przynoszący wstyd naszemu krajowi problem systemowy. Państwo musi zatem całościowo podjąć działania, aby ogromne zadłużenie alimentacyjne nie rosło, umożliwiając jednocześnie spłatę obecnych zobowiązań. Wykonywanie pracy odpłatnej w sposób legalny, a dodatkowo kontrolowany, stanowi, jak się wydaje, gwarancję przynajmniej częściowego spłacania alimentów bądź stwarza możliwość do ich ściągania przez komorników. Nie możemy zatem zgodzić się z poglądem, iż realizacja naszego postulatu nie przyniesie oczekiwanych efektów. Już bowiem samo zatrudnienie poza szarą strefą i fakt wykonywania pracy zarobkowej, jest gwarancją spłacania zobowiązań – jeśli nie przez samego dłużnika alimentacyjnego w sposób dobrowolny, to poprzez egzekucję komorniczą.

W związku z powyższym, zwracamy się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o ponowne rozważenie podjęcia inicjatywy legislacyjnej i stworzenie wszystkim osobom, które są skazywane z art. 209 k.k., możliwości odbywania kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego, co zdecydowanie przysłuży się dzieciom, których jeden z rodziców uporczywie uchyla się od płacenia alimentów. Bardzo prosimy o poinformowanie nas o stanowisku Pana Ministra w przedstawionej kwestii.

→ wypracowanie projektu

Adam Bodnar

Marek Jurek

